

Cây thông non

Một cây thông non xinh tươi mọc trong rừng.

Thông mọc chỗ có nắng và quang đãng. Khắp chung quanh có nhiều cây thông khác lớn hơn. Thông non ta cũng muốn lớn bằng những cây ấy.

Thông non rất ghét các trẻ em trong làng, vừa bị ba bị bắt vừa đi qua đi lại để hái quả dâu, rồi lúc trở về, tay xách giỏ dâu, ngồi gần gốc thông và khen: “Ồ! Cây thông non xinh quá!”

Nó không thích người ta gọi nó là “thông non”. Năm sau nó lớn thêm một đốt, mọc thêm được một cành, năm sau nữa lại thêm một lớp cành nữa, các bạn hẳn cũng đã biết là như thế chỉ cần đếm các lớp cành cũng đủ nhận ra tuổi một cây thông. Cây thông non thở dài: “Ồ! Giá ta cũng to lớn bằng những cây khác nhỉ! Lúc ấy ta sẽ vươn nổi các nhánh rất xa ra xung quanh và từ trên ngọn ta có thể ngắm nhìn khắp đồng quê. Chim chóc sẽ đến làm tổ trên các cành của ta và khi gió thổi ta cũng sẽ nghiêng mình một cách đường bệ như các cây khác.”

Bởi vậy thông non của chúng ta không thích bất cứ một thứ gì, từ nắng ấm cho đến chim chóc, cho tới cái đám mây hồng sáng chiều bay qua trên ngọn thông.

-

Đông đến, bốn bề toàn là tuyết trắng phau lấp lánh. Một con thỏ rừng chạy ngang, nhảy vọt qua ngọn thông non: thông ta lấy làm nhục lắm. Nhưng qua hai mùa đông nữa, thông non của chúng ta lớn đến mức thỏ rừng đành phải chạy vòng quanh. Nó lớn lên, lớn mãi, trở nên cao và già. Trên đời này, còn gì đẹp cho bằng, thông non vẫn đĩnh ninh như thế. Hằng năm cứ đến mùa thu các bác tiêu phu lại vào rừng đốn ít cây to nhất.

Cây thông non bây giờ đã khá to, nó suy nghĩ về số phận những cây to và đẹp đang đổ xuống đất rầm rầm. Người ta chặt cành và bóc vỏ đi, cây thành ra dài và thon, không nhận ra được nữa. Sau đó, người ta đặt cây lên xe ngựa, chở ra khỏi rừng.

Cây đi đâu thế nhỉ? Số phận cây rồi sẽ ra sao đây? Đến mùa xuân, khi cò và chim nhận bay trở về, thông non trước kia của chúng ta hỏi:

- Các bạn có biết người ta mang những cây to đi đâu không? Các bạn có gặp các cậu ấy không?

Chim nhận chẳng hề biết, nhưng một con cò có vẻ đứng đắn, gật gù đáp:

- Có lẽ tôi biết đấy! Tôi đã gặp rất nhiều tàu bè mới tinh từ Ai Cập về. Cột buồm những tàu ấy rất lông lẩy, và tôi nghĩ thấy thơm thơm, hình như gỗ thông thì phải.

- Chao ôi! Ước gì tôi đủ sức lớn để cũng được bồng bênh trên mặt biển. Biển ấy như thế nào nhỉ? giống cái gì nhỉ?

- Nói ra thì dài dòng lắm - Cò đáp rồi bay đi.

Những tia nắng mặt trời bảo thông:

- Cậu hãy vui sướng cái tuổi trẻ của cậu. Hãy tận hưởng chất nhựa tươi tắn và tuổi thanh xuân của cậu!

Gió hôn thông và sương trang điểm cho thông những hạt lông lánh như ngọc. Nhưng thông chẳng xúc động mảy may trước sự săn sóc ấy.

Gần đến lễ Nôen, người ta đến chặt nhiều cây con, bé và non hơn cây thông của chúng ta, lúc này chỉ muốn rời bỏ cánh rừng. Các cây non ấy cành lá thưa nên người ta để nguyên lên xe ngựa chở ra khỏi rừng.

Thông ta tự hỏi:

- Chúng đi đâu thế nhỉ? Chúng chẳng lớn gì hơn ta, có một cây còn bé hơn ta nữa kia. Sao người ta lại vẫn giữ cả cành và đem chúng đi đâu thế?

Đàn chim sẽ chiêm chiếp:

- Chúng tớ biết! Chúng tớ biết! Chúng tớ đã nhìn qua cửa kính các nhà trong thành phố. Chúng tớ biết người ta mang các cây non đi đâu. Người ta mang chúng đến những nơi hội hè, từng bùng không thể tưởng tượng được. Nhìn qua cửa kính, chúng tớ thấy người ta trồng chúng vào giữa một gian phòng ấm áp, trang điểm cho chúng bằng những vật đẹp nhất, nào táo, nào bánh ngọt, các thứ đồ chơi và hàng mấy trăm ngọn nến.

- Sao nữa? Thông vừa hỏi vừa run lên, rung cả cành lẫn lá. Sao nữa? Sau rồi thế nào?

- À! Chúng tớ chỉ biết có thể thôi, thật là huy hoàng!

Thông lẩm bẩm:

- Số mình không được hưởng cái tương lai sán lạn ấy sao? Còn thích hơn là đi biển nhiều. Ồi, giá bây giờ lại là lễ Nôn nhĩ? Nay mình đã to lớn chẳng kém gì những cây được người ta đem đi năm ngoái. Ồi! Giá mình được lên xe, được trồng trong căn phòng ấm áp, giữa những vật huy hoàng ấy! Nhưng sau đó sẽ ra sao? Hẳn là sẽ có gì nữa, nếu không thì người ta trang điểm cho cây như thế để làm gì? Phải, nhất định sẽ có cái gì tuyệt hơn. Không gì khổ bằng chờ với đợi! Nóng ruột quá đi mất!

Gió hiu hiu và ánh nắng bảo thông: “Hãy vui thú với chúng ta! Hãy bằng lòng với tuổi thanh xuân mơn mơn, với bầu trời khoáng đãng!”

Thông chẳng vui lòng chút nào. Nó lớn lên, lớn lên mãi, mùa hè cho chí mùa đông, cành lá lúc nào cũng đẹp một màu xanh thắm, ai trông cũng khen: “Cây thông đẹp quá!” và trước lễ Nôn mấy ngày người ta chặt nó trước tiên. Lưỡi rìu chặt cây đứt đến tận lõi, cây thốt ra một tiếng thở dài rồi đổ xuống. Nó đau đớn đến nỗi không còn mơ tưởng đến một chút hạnh phúc nào nữa. Nó nhớ đến chỗ nó mọc, nơi nó đã lớn lên. Nó biết rằng từ nay trở đi chẳng bao giờ nó còn được gặp lại các bạn cũ thân mến của nó, các bụi cây, bụi hoa mọc xung quanh nó, và biết đâu đấy? Có thể là ngay đến một con chim nó cũng không được gặp lại. Đúng, nó ra đi mà lòng không vui.

Cây thông của chúng ta bừng tỉnh trong sân nhà, nơi người ta lôi nó ra khỏi xe cùng với các bạn khác của nó. Nó nghe thấy tiếng một người khác lên tiếng: Cây này đẹp đấy! Tớ đang cần một cây như thế này!”

Rồi có hai người hầu mặc đồng phục đến khiêng nó vào một gian phòng rộng rãi đẹp đẽ. Khắp xung quanh có những bức chân dung trên tường và trên chiếc lò sưởi lớn bằng sứ có hai lọ độc bình Trung Quốc chạm trổ đầy những rồng và hoa thếp vàng. Lại còn có những cái ghế bành tuyệt đẹp, những chiếc trường kỷ bọc lụa, những chiếc bàn lớn chứa đầy sách và đồ chơi quý giá, đáng hàng mấy trăm nghìn đồng tiền vàng.

Cây thông được đặt vào một cái thùng đầy cát, nhưng người ta không thể nào biết rằng đấy là một cái thùng gỗ vì xung quanh có rèm xanh phủ kín. Thông ta không nén nổi cảm động. Rồi sao nữa đây? Các cô gái và bọn đầy tớ bắt tay vào trang điểm cho thông. Họ treo những cái bao dài nhỏ bằng giấy màu xanh đựng đầy keo lên cành thông. Những quả hạt dẻ và táo vàng trĩu xuống như mọc từ cành thông ra. Rồi sau họ cắm những cây nến xanh đỏ, đặt những con búp bê nom như người thật lên các cành, tất cả những thứ đó thông ta chưa được nhìn thấy bao giờ, chót vót trên ngọn thông, họ cắm một ngôi sao lớn bằng giấy trang kim tuyệt đẹp. Xung quanh thông mọi người đều reo lên: “Đến tối tất cả sẽ sáng rực lên phải biết!”

Thông ta tự nhủ: “Ồ! Sao cho chóng đến tối nhĩ! Đèn nến thắp lên thì phải biết! Giá các cây trong rừng đến được đây và ngắm ta qua cửa kính đấy. Liệu đông qua, hạ tới, ta có được trồng ở đây mãi với tất cả trang sức này không?”

Thế là nó đã đoán ra được việc gì sẽ xảy ra sau này, nhưng vì quá sốt ruột, nó cảm thấy tất cả các lá đều nhức nhối, đối với một cây thông nhức lá cũng khó chịu như chúng ta nhức đầu. Sau cùng, người ta thắp nến lên. Sáng quá, huy hoàng quá! Sung sướng, thông ta mừng mình đến tận các cành nhỏ, đến nỗi một ngọn nến bắt lửa vào cành cháy khét lèn lẹt.

- Trời! Các cô gái kêu lên và xô vào dập lửa. Thông ta không dám rung mình nữa, sợ hỏng mất đồ trang sức. Nó long lanh sáng rực lên.

Cửa ra vào bỗng mở toang ra và một lũ trẻ con ủa vào đường như muốn xô đẩy cây thông. Người lớn điềm tĩnh theo sau. Lũ trẻ con dừng lại, lặng đi ngắm nghía cây thông, nhưng sau một lát chúng lại vui cười ầm ĩ và bắt đầu nhảy vòng tròn xung quanh gốc cây. Những đồ chơi dần dần bị lấy tuốt cả. Thông ta tự hỏi: “Chúng làm gì thế này? Sắp có chuyện gì chẳng biết được.”

-

Nến đã tàn và khi cháy gần hết người ta bèn tắt đi. Lúc ấy trẻ con được phép phá cây Nôn. Chúng oà vào làm cành thông gãy rãng rắc. Nếu không được chôn chặt chắc là thông ta đã đổ nhào. Sau đó lũ trẻ con nhảy múa với những đồ chơi xinh đẹp của chúng, chẳng đoái hoài gì đến thông nữa. Chỉ có mỗi bà vú già đến nhìn ngó các cành, nhưng chỉ để tìm xem có cái keo hoặc quả táo nào còn sót lại chẳng.

- Kể cho chúng cháu nghe một chuyện! Kể cho chúng cháu nghe một chuyện!- Bọn trẻ con vừa reo vừa kéo một người thấp bé đến ngồi dưới gốc thông. Người ấy nói:

- Thế là chúng mình ngồi giữa cành lá xanh tươi và chắc cây thông cũng thích. Nhưng chỉ kể một chuyện thôi nhé! Chắc cháu có thích nghe chuyện Ivet Avet hay chuyện Klumpê Đumpê ngã thang gác nhưng vẫn trèo lên ngôi vua và được lấy công chúa không?

Đứa thì kêu: - Ivet Avet. Đứa thì kêu: - Klumpê Đumpê. Chúng làm ồn lên. Riêng cây thông vẫn đứng im và tự hỏi:

- Họ không đếm xỉa gì đến mình nữa à? Không cần đến mình nữa chắc ?

Ông già kể chuyện Klumpê Đumpê, bọn trẻ con vừa la: “Nữa! Nữa!” Chúng còn muốn nghe cả chuyện Ivet Avet, nhưng chỉ được nghe có mỗi một chuyện Ivet Avet, nhưng chỉ được nghe có mỗi một chuyện Klumpê Đumpê. Thông ta trầm lặng suy nghĩ. Chim chóc trong rừng chưa bao giờ kể cho nó nghe một truyện nào giống như chuyện Klumpê Đumpê bị ngã thang gác, nhưng vẫn lấy được công chúa. Thông nghĩ thầm:

- Ừ phải! Ở đời này cũng có thể thật. Chuyện ông cu kể chắc là không ngoa, có vẻ thật lắm. Biết đâu đấy? Có thể mình cũng sẽ rơi xuống cầu thang, để rồi sẽ lấy được một nàng công chúa.

Nó khấp khởi mừng thầm và tưởng tượng đến ngày hôm sau trên người nó sẽ lại mắc đầy nến, đồ chơi, giấy trang kim và hoa quả. Nó tự nhủ:

- Đến mai mình sẽ không run nữa. Mình sẽ tràn trề hạnh phúc. Đến mai mình sẽ lại được nghe chuyện Klumpê Đumpê và có lẽ cả chuyện Ivet Avet nữa.

Đêm hôm ấy, nó lặng lẽ mơ màng. Sáng ra, bọn hầu gái bước vào, thông ta hí hửng:

- A! Lại bắt đầu mở hội đây.

Nhưng không! Người ta khiêng nó ra khỏi phòng để đưa đến một cái kho trên gác, quẳng vào một xó tối như bưng. Thông nghĩ thầm:

- Thế này là thế nào? Đến chốn này thân mình sẽ ra sao nhỉ? Lần này mình sẽ được nghe kể chuyện gì nhỉ? - Rồi nó dựa vào vách và mơ màng.

Ngày tháng trôi qua, chẳng có ma nào trèo lên nhà kho và nếu có người lên đến nơi cũng chỉ là để đem vút đầy vào những chiếc hòm lớn. Thông ta đành phải tin là mình đã bị quên hoàn toàn. Nó tự nhủ:

- Ngoài kia, đông đã đến nơi rồi. Đất đã cứng ra và phủ đầy tuyết. Giờ thì người ta không đem trồng mình được nữa rồi. Tất nhiên là mình phải ở đây đến tận mùa xuân. Tất cả đều tuyệt mỹ và loài người cũng tốt thôi. Giá cái kho gấm ghiếc này bớt tối một chút thì hay quá! Chẳng có lấy một chú thỏ nào! Trong rừng khi tuyết rơi và đàn thỏ chạy ngang qua thật là vui... Thế mà hồi đó mình lại đâm câu khi chúng nhảy qua ngọn mình. Chốn này quả là hoang vu đáng sợ.

- Chít, chít!- Một con chuột nhắt vừa kêu vừa nhảy nhót đến gần thông, một con nữa theo sau, cả hai đều đánh hơi rồi trèo lên cành thông. Chúng xuyết xoa:

- Rét đâu mà rét khiếp thế. Nếu không rét thì ở đây cũng sướng đấy chứ, phải không bác thông già?

Thông đáp: - Ta đâu đến nỗi già, còn khỏi kẻ già hơn ta.

- Thế bác ở đâu đến đây? Bác biết gì nào? Hãy tả những danh lam thắng cảnh trên trái đất cho chúng tôi nghe. Bác đã đi đến những nơi đó chưa? Bác đã được đến cái chạn đựng đầy pho mát trên các ngăn, có đuôi lợn sấy lủng lẳng treo trên nóc, nơi có thể khiêu vũ trên những cây nến làm bằng mỡ, nơi mà khi vào thì gầy, khi ra thì béo nung núc không?

- Không, ta không biết nơi ấy. Nhưng ta biết cánh rừng có mặt trời lấp lánh và chim muông ca hát.

Thông kể cho chuột nhắt nghe cuộc đời niên thiếu của mình. Chưa bao giờ chúng từng được nghe một chuyện như vậy, chúng đồng cả tai lên, miêng nói:

- Bác biết thật đến là nhiều chuyện. Sao bác sướng thế?

- Ta mà sướng ư? Nói rồi thông ngắm nghĩ về câu chuyện mình vừa kể. Phải, suy cho cùng, hồi ấy quả có sướng thật.

Rồi thông kể đến chuyện đêm Nôen, thân nó đầy những bánh ngọt và nến. Chuột nhắt trầm trồ:

- Trời, bác thông già, sao bác sướng thế?

Thông nói: - Ta đã già đâu kia chứ! Người ta mới đem ta ở rừng về từ mùa đông thôi mà. Ta vừa mới lớn lên mà họ đã tống ta vào một cái thùng, rõ thật là khó chịu.

Chuột nói: - Bác kể chuyện hay quá đi mất!

Đêm sau, hai con chuột nhắt rủ thêm bốn con nữa đến để nghe thông kể chuyện. Thông nói:

- Phải, hồi ấy quả có sướng thật, nhưng rồi lại cũng sẽ có những ngày như vậy. Klumpê Đumpê ngã thang gác mà còn lấy được một nàng công chúa. Rất có thể ta cũng sẽ vớ được một nàng công chúa.

Nói rồi thông tưởng nhớ đến một cây phong xinh xắn trong rừng mà nó tưởng tượng là một nàng công chúa thật. Lũ chuột nhất hỏi:

- Klumpê Đumpê là gì thế?

Thông ta kể lại câu chuyện không sót một chữ. Lũ chuột nhất thích quá, tưởng như muốn nhảy lên tận ngọn thông. Đêm sau, chuột nhất kéo đến đông hơn và đến chủ nhật lại có thêm cả hai gã chuột chủ, nhưng hai gã tuyên bố rằng câu chuyện chẳng có gì lý thú, làm cho lũ chuột nhất buồn xiu. Vì thế, câu chuyện đối với chúng, từ đó trở đi, cũng kém phần lý thú. Chuột chủ hỏi:

- Bác chỉ biết có mỗi chuyện ấy thôi à?

- Ừ, chỉ có thể thôi- thông trả lời- đó chính là câu chuyện ta được nghe kể trong buổi tối sung sướng nhất đời ta, nhưng lúc đó, ta không biết là ta sung sướng đến mức nào.

- Chuyện của bác thật chán ngấy! Thế bác không biết ở đâu có mỡ miếng và nên làm bằng mỡ à? Bác không biết chuyện nào nói về cái chan đựng thức ăn à?

- Không!- Thông nói.

- Thế thì xin chào bác!- Nói rồi chuột chủ kéo nhau về.

Lũ chuột nhất cũng rút lui nốt. Thông ta lẩm bẩm:

- Dẫu sao nhìn lũ chuột nhất ngồi quây tròn quanh mình nghe kể chuyện cũng thấy thú vị. Nhưng cảnh đó cũng chẳng còn. Chỉ khi nào người ta lôi mình ra khỏi nơi này thì hạnh phúc mới trở lại.

Bao giờ đến lúc ấy nhỉ?

Một buổi sáng đẹp trời, người ta đến dọn dẹp kho thóc, khuôn hòm đi và kéo cây thông ra khỏi xó nhà. Nó bị quăng xuống đất hơi mạnh, nhưng liền đó có một người vác nó đem qua một cầu thang sáng sủa.

- Đòi lại vun vút lên rồi! Thông nghĩ thầm khi được mang ra sân và cảm thấy có gió mát và ánh nắng đầu xuân.

Thông mãi nhìn các vật quanh mình đến nỗi quên cả bản thân mình. Liền với cái sân có mảnh vườn đầy hoa nở. Hoa hồng tươi thơm ngát rủ trên bờ rào, bồ đề đang ra hoa và chim nhạn vừa bay vừa hót; kia-rơ-vi-rơ-vít.

- Giờ đây ta lại sắp được sống!- Thông thì thầm và vươn cành ra. Than ôi! Cành đã khô vàng. Người ta quăng thông vào một xó giữa đám cây tầm ma và cây gai. Ngôi sao bằng giấy vẫn còn dính trên ngọn và vẫn lấp lánh ánh nắng.

Trong sân có vài đứa trẻ con hôm lễ Nôen đã nhảy múa quanh cây thông và thấy thông hôm ấy rất đẹp. Đứa bé nhất chạy lại cầm lấy ngôi sao vàng óng, reo lên:

- Ô! Xem này! Ngôi sao hãy còn dính trên cây thông già xấu xí này!

Nói rồi, nó giân giày lên cành thông gãy răng rắc. Thông ta nhìn những đóa hoa đẹp và khu vườn xanh tươi mát mẻ rồi lại nhìn cái thân mình. Nó muốn quay trở lại xó tối trong kho thóc. Nó nghĩ đến thời thanh xuân của nó trong rừng, đến cái đêm Nôen sung sướng và đến những con chuột nhắt thích nghe kể chuyện Klumpê Đumpê.

- Thế là hết! Ai bảo lúc sướng lại chả biết đường mà sướng!

Một anh đầy tớ đến chặt cây ra từng mảnh, được một bó củi to đem đi đun bếp. Người ta nghe thấy những tiếng thở dài và nghiến cừu tiếng kêu thất thanh. Bọn trẻ con chạy lại bên ngọn lửa mà reo lên: “Phì!Phì!” nhưng những tiếng phì phì của cây thông là những tiếng thở dài thực sự. Nó nghĩ đến những ngày hè trong rừng, những đêm đông ngoài bầu trời khoáng đãng, những sao lấp lánh trên trời. Nó nghĩ đến đêm Nôen và Klumpê Đumpê, câu chuyện độc nhất đã học được và kể lại được.

Thế rồi, chẳng còn sót lại một tý gì của cây thông non nữa.

Lũ trẻ con lại chạy ra sân, đứa bé nhất còn đeo trên ngực ngôi sao vàng mà thông đã được đeo trong cái tối sung sướng nhất của đời nó.

Cái tối hôm ấy không còn nữa, cây thông non tội nghiệp cũng không còn nữa và câu chuyện của chúng ta cũng hết như tất cả các câu chuyện trên đời này....